

DIAGNOZA DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY KAMIENNIK

Kamiennik, 2023 rok

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	2
SPIS RYSUNKÓW	2
1. WSTĘP	4
2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	8
2.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji.....	9
2.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne.....	9
2.1.2. Analiza problemów rynku pracy.....	12
2.1.3. Pomoc społeczna.....	13
2.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców.....	14
2.1.5. Poziom edukacji.....	14
2.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych.....	15
2.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk.....	15
2.2.1. Zjawiska gospodarcze.....	16
2.2.2. Zjawiska środowiskowe.....	18
2.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne.....	20
2.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną.....	20
2.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług.....	20
2.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej.....	21
3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY	22
4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	24
5. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM	24

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Kamiennik.....	10
Tabela 2. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Kamiennik.....	12
Tabela 3. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Kamiennik.....	16
Tabela 4. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Kamiennik w latach 2012-2022.....	16
Tabela 5. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Kamiennik wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.....	17
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Kamiennik.....	17
Tabela 7. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Kamiennik do końca 2022 roku.....	19
Tabela 8. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Kamiennik w 2022 roku.....	20
Tabela 9. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik.....	21
Tabela 10. Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik.....	21
Tabela 11. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Kamiennik.....	23
Tabela 12. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz liczba ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Kamiennik.....	24

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.....	9
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Kamiennik.....	10
Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2022.....	10
Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik.....	11
Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik.....	11
Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2011, 2017 i 2022.....	13
Rysunek 7. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku.....	18

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

ASOS – Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FIO – Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020
FS – Fundusz Spójności
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
JST – jednostka samorządu terytorialnego,
LPR – Lokalny Program Rewitalizacji
PDK – Program Dziedzictwo Kulturowe
PE – Program Edukacja
POliŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PRIK – Program Rozwój Infrastruktury Kultury
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027
SWOT – strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

1. WSTĘP

Przygotowanie, koordynacja i tworzenie warunków do rewitalizacji jest zadaniem własnym, ale nieobowiązkowym gminy. Gminny Program Rewitalizacji to dokument, który zawiera informacje dla całego obszaru rewitalizacji. Pokazuje on, jak w założonej perspektywie kilku lat rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w dwóch etapach. Pierwszym jest wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w drodze uchwały rady gminy, tzw. uchwały delimitacyjnej. Drugim etapem jest opracowanie i uchwalenie dokumentu, na podstawie którego rewitalizacja będzie prowadzona, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Realizacja programu ma spowodować wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Gminny Program Rewitalizacji nie tylko jest dokumentem ułatwiającym koordynację zaplanowanych działań wielu podmiotów na tym obszarze, ale także jego przyjęcie otwiera drogę do stosowania specjalnych narzędzi wspierających proces rewitalizacji które bez uchwalonego Gminnego Programu Rewitalizacji są niedostępne.

Procedura uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji przebiega zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji /Dz.U. 2021 poz. 485/ i składa się z następujących etapów:

1

Podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia GPR jest podejmowana przez radę gminy z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta. Może zostać przyjęta dopiero po wejściu w życie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Od tego momentu na wójcie ciąży obowiązek przeprowadzenia kolejnych etapów procedury.

2

Ogłoszenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Pierwszą czynnością podejmowaną przez wójta po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR jest poinformowanie o tym zdarzeniu. Ogłoszenie w tej sprawie musi być dokonane na stronie podmiotowej gminy w BIP, w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, w prasie lokalnej oraz przez obwieszczenie. Istnieją zatem cztery obowiązkowe sposoby ogłaszania, które należy stosować łącznie. Celem tego działania powinno być dotarcie z informacją do jak największego grona odbiorców.

3

Sporządzenie projektu GPR

- Wójt odpowiada za sporządzenie projektu GPR, czyli opracowanie dokumentu zawierającego wszystkie elementy wymienione w ustawie. Najpierw powinien przeprowadzić diagnozę, która pokaże słabe i mocne strony obszaru rewitalizacji. Ustalenie diagnozy powinno być punktem wyjścia do zaproponowania wizji obszaru oraz działań rewitalizacyjnych

4

Przeprowadzenie konsultacji

- Opracowany przez wójta projekt GPR jest poddawany konsultacjom społecznym. O ich rozpoczęciu i sposobie przeprowadzenia wójt informuje co najmniej przez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w BIP. Informacja o konsultacjach musi zostać poddana do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed ich rozpoczęciem
- Obowiązkowe formy konsultacji (zawsze należy je zastosować) - zbieranie uwag w formie papierowej lub elektronicznej,
- Należy zastosować co najmniej 2 formy z wymienionych - spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich, zbieranie uwag ustnych

5
Opiniowane GPR

- podmioty, które w każdym przypadku opiniują projekty GPR
- zarząd właściwego powiatu - w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu
- zarząd właściwego województwa - w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa
- właściwy wojewoda w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa - w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwy komendant powiatowej Państwowej Straży Pożarnej - w zakresie obrony przeciwpożarowej
- właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny
- właściwa gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna
- operatorzy sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządcy dróg oraz linii i terenów kolejowych
- Komitet Rewitalizacji o ile został powołany

6
Wprowadzenie zmian do projektu wynikających z konsultacji i inii

- Biorąc pod uwagę ustalenia z konsultacji społecznych oraz opinie zgłoszone przez wyżej wymienione organy i podmioty, wójt może wprowadzić zmiany do projektu GPR. Wprowadzenie zmian nie ma charakteru obowiązkowego. Wójt może, ale nie musi się sugerować zgłoszonymi uwagami, opiniami i propozycjami.

7
Przekazanie projektu GPR radzie gminy do uchwalenia

- Ostatnim działaniem podejmowanym przez wójta jest przekazanie projektu GPR radzie gminy. W praktyce GPR stanowi załącznik do uchwały, dlatego wójt przekazuje radzie projekt GPR wraz z projektem stosownej uchwały.

8
Uchwalenie GPR przez radę gminy

- Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia GPR następuje zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady.

Ustawa o rewitalizacji określa minimalne wymagania w stosunku do GPR. Wskazuje strukturę rozdziałów oraz charakter obligatoryjnych załączników do programu. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy są to następujące elementy:

1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (wyznaczonego w tzw. uchwale delimitacyjnej) obejmująca analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wybranych pozostałych (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej) zgodnie ze zidentyfikowanymi zjawiskami negatywnymi oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji;
2. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym ze strategią rozwoju gminy, studium oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
3. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
4. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji;
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w stosunku do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania;
  - charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
6. Mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
7. Szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
8. Opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
9. System monitorowania i oceny GPR;
10. Określenie niezbędnych zmian w uchwalach dotyczących zasobu mieszkaniowego gminy i zasad wynajmowania lokali w tym zasobie;
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;
12. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego;
13. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawową definicją rewitalizacja jest procesem, który ma wyprowadzić określone tereny w gminie ze stanu kryzysowego. Stan kryzysowy musi być obiektywnie stwierdzonym faktem, a jego przejawy muszą występować w co najmniej 2 sferach jednocześnie. Zawsze jednym z nich musi być kryzys w sferze społecznej oraz negatywne zjawiska w pozostałych czterech, tj. sferze gospodarczej i środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej które mają charakter współtowarzyszący. Kryzysy mogą występować wszystkie jednocześnie bądź pojedynczo, w jakiś sposób łącząc się z występującym już na tym obszarze kryzysem w sferze społecznej.

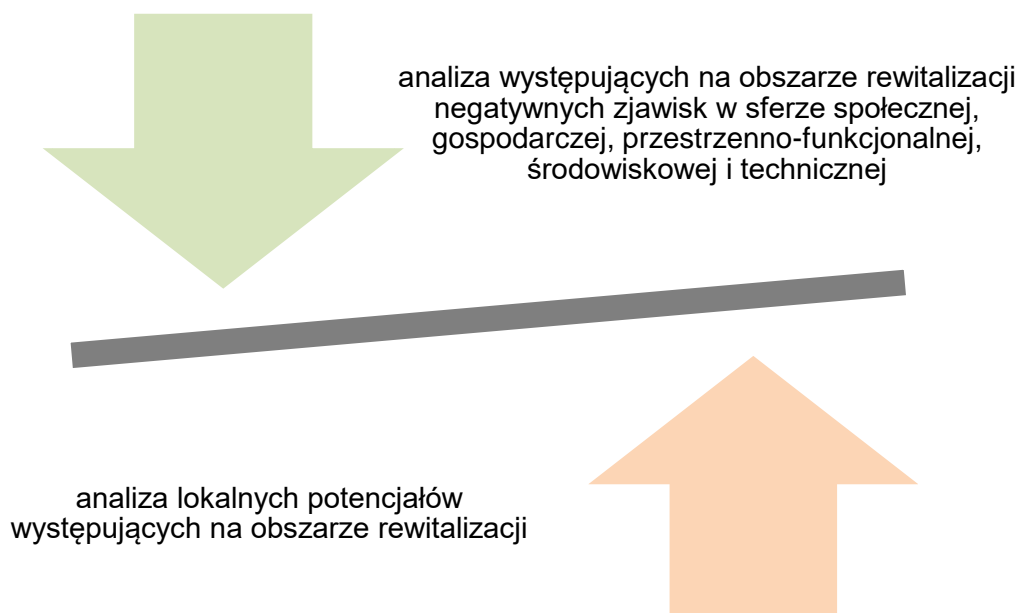
Przygotowując szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, skoncentrowano się na pogłębieniu podstawowych informacji zgromadzonych w czasie diagnozy stanu gminy, która poprzedzała przygotowanie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Diagnoza

dotycząca całego obszaru gminy pokazuje tylko ogólne ramy i powiązania obszarów kryzysowych z resztą gminy.

Opracowana pogłębiona diagnoza obszarów rewitalizacji jest podstawą do opracowania części strategicznej programu – określenie wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych oraz projektów.

Rysunek 1. *Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.*

2.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji

Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji obejmuje w szczególności kwestie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jednak dla trafnej analizy tych zjawisk niezbędne jest opisanie ich tła demograficznego.

2.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne

Gmina Kamiennik ma 3 228 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 16,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

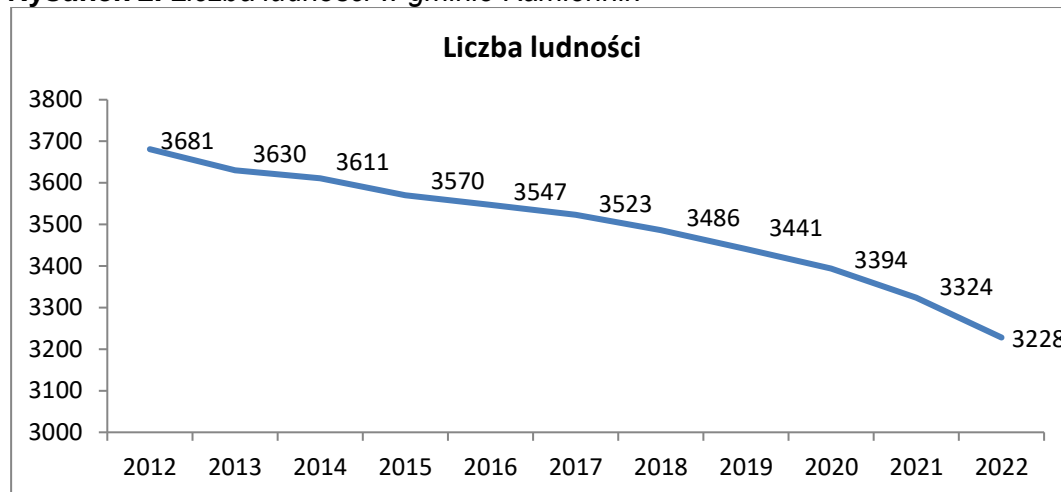
Gmina Kamiennik ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -39. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -12,16 na 1000 mieszkańców gminy Kamiennik. 60,7% mieszkańców gminy Kamiennik jest w wieku produkcyjnym, 16,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Kamiennik

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3 681	3 630	3 611	3 570	3 547	3 523	3 486	3 441	3 394	3 324	3 228

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

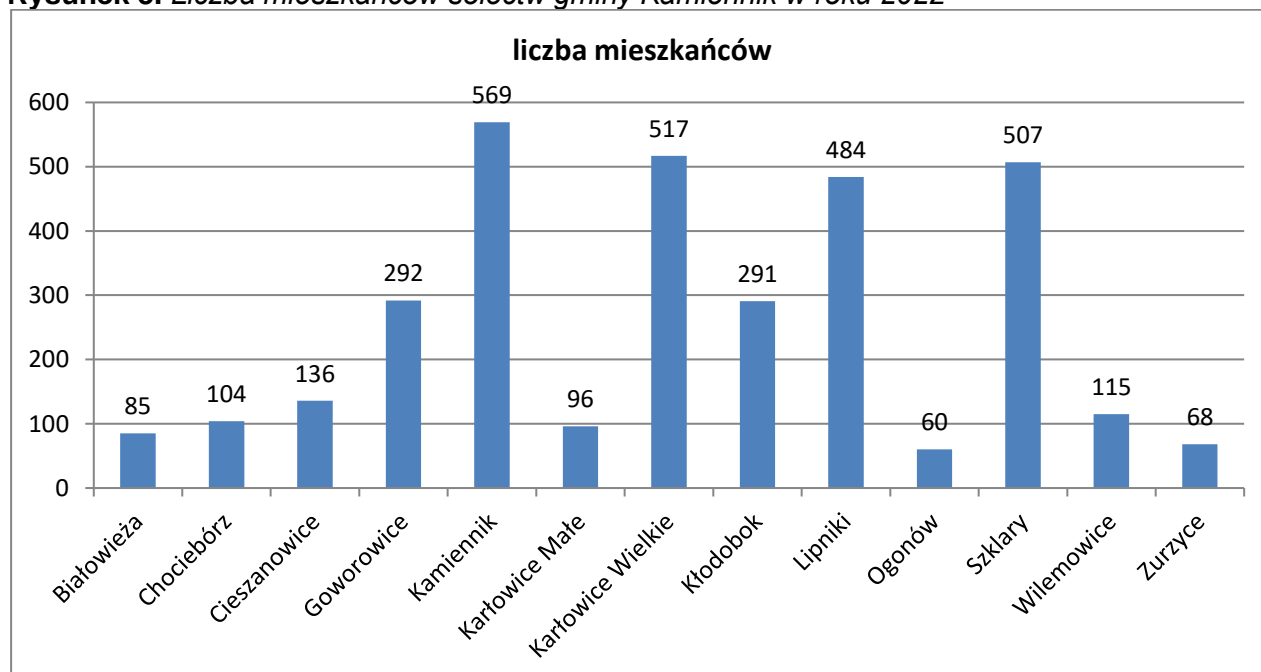
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Kamiennik

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Kamiennik podzielona jest na 13 jednostki administracyjne (sołectw). Największym pod względem liczby mieszkańców są sołectwa: Kamiennik 16%, Kartowice Wielkie 16%, Szklary 16% oraz Lipniki 13% a najmniej mieszkańców - posiadają miejscowość Białowieża 2 %, Ogonów 2% oraz Zurzyce 2%.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2022

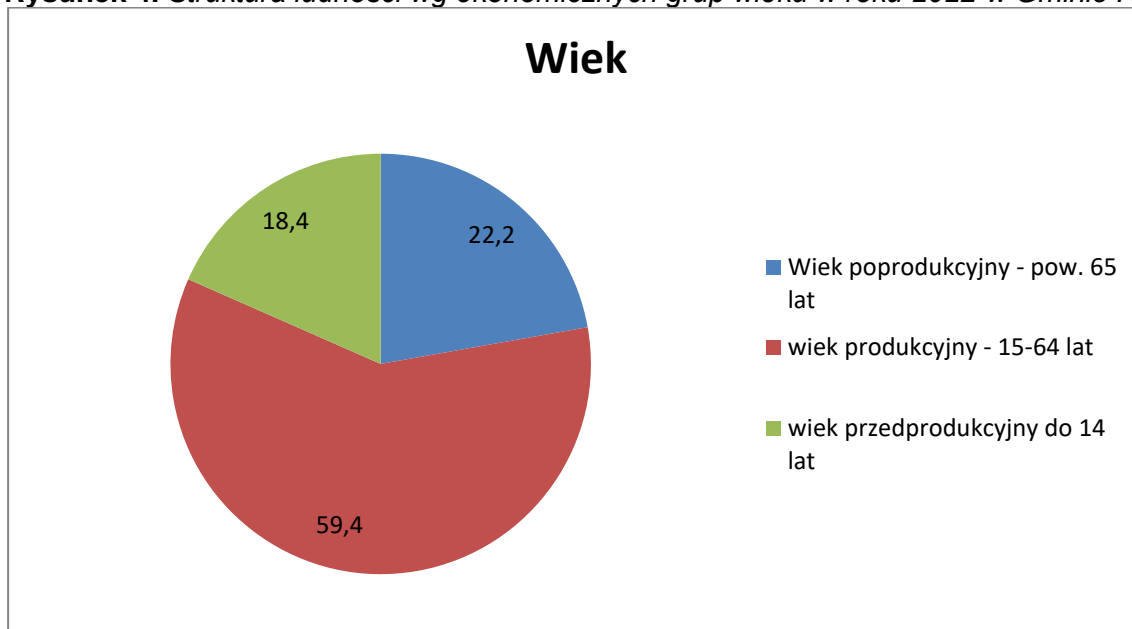
Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Kamiennik charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia tj. 36 os/km² i jest najniższym w porównaniu z innymi jednostkami strukturalnymi.

Struktura wieku mieszkańców

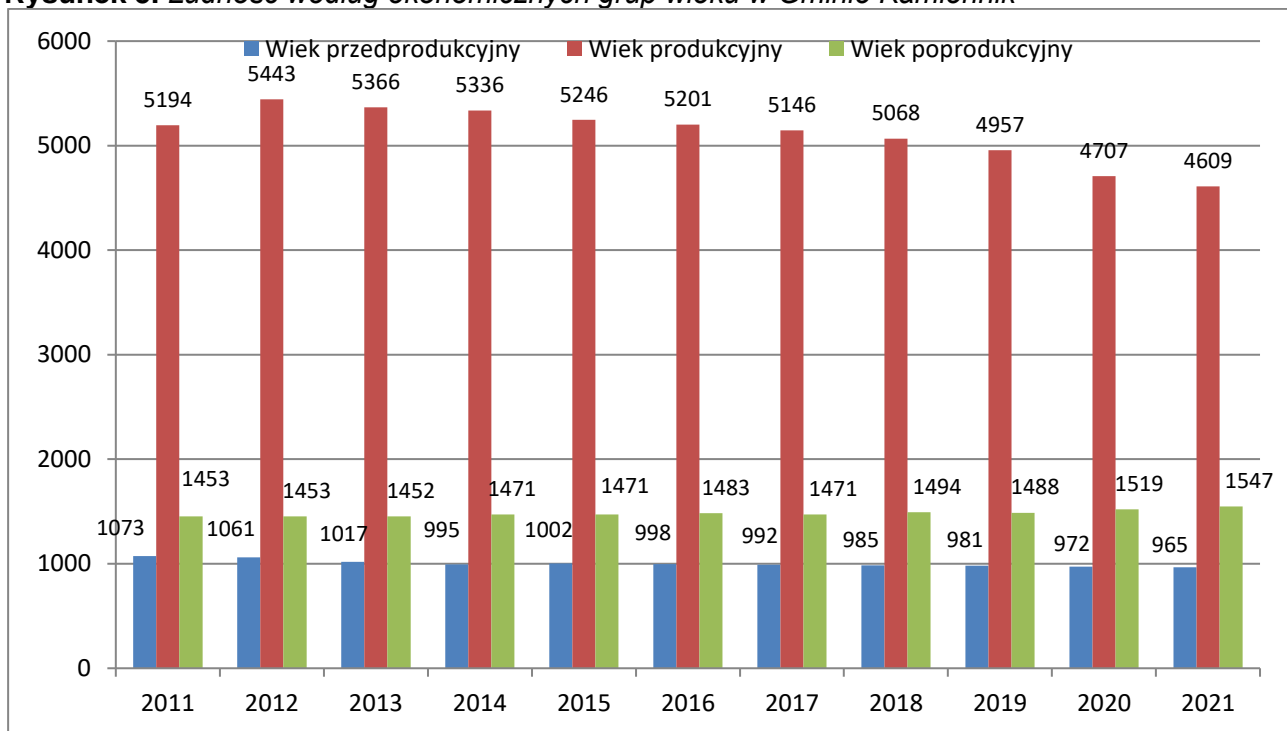
Ważną kwestią demograficzną jest analiza struktury wieku mieszkańców. Wskazuje ona na wyzwania dla gminy w zakresie zapewnienia usług publicznych dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup wiekowych (np. żłobki, przedszkola, szkoły, kluby seniora itp.). Ponadto liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych ma bezpośredni wpływ na wielkość budżetu gminy poprzez wpływy z podatku dochodowego PIT od mieszkańców. W 2022 roku w Gminie Kamiennik mieszkało 60,6% osób w wieku produkcyjnym, co plasuje gminę Kamiennik na podobnym poziomie w porównaniu do innych JST.

Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując strukturę ludnościową należy także spojrzeć na liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. W gminie Kamiennik obserwuje się wzrost omawianego wskaźnika w latach 2011– 2022. Pomimo korzystnych trendów demograficznych na terenie Gminy Kamiennik należy mieć na uwadze trendy ogólnopolskie wzrostu długości życia mieszkańców. Średnia długość życia mieszkańców będzie się wydłużać, na co wskazują prognozy GUS dotyczące zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Wg danych GUS prognozowana liczba osób w wieku 65+ na rok 2050 jest dwukrotnie wyższa, szacuje się, że będzie to 30% mieszkańców.

Należy zakładać, że poszczególne zjawiska społeczne – zarówno problemy, jak i potencjały zależą od profilu demograficznego ludności w danym obszarze ze względu na jej wiek. W obszarach, gdzie w populacji mieszkańców dominują osoby starsze, mogą się ujawniać problemy zdrowotne, problemy osamotnienia i wyłączenia społecznego, zaś w obszarach, gdzie większy jest udział w populacji dzieci i młodzieży – problemy związane z poziomem oświaty, dostępem do usług opiekuńczych adresowanych do dzieci oraz ubóstwa skorelowanego statystycznie z wielodzietnością i samotnym rodzicielstwem. Z kolei zdecydowana dominacja osób w wieku produkcyjnym może podnosić w tej części gminy znacznie wskaźniki bezrobocia.

Tabela 2. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Kamiennik

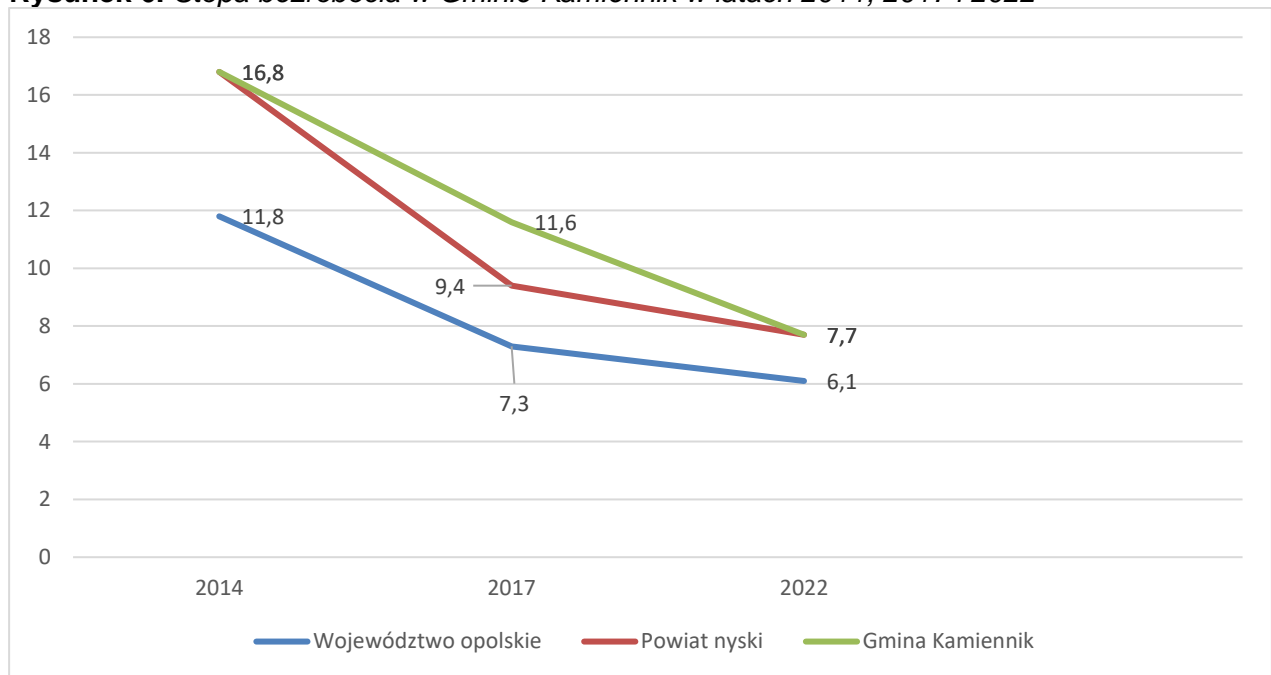
Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny %	Wiek produkcyjny %	Wiek poprodukcyjny %	Liczba pkt.
Białowieża	29,4	61,8	8,8	5
Chociebórz	12,1	54,5	33,3	15
Cieszanowice	17,7	61,3	21,0	11
Goworowice	15,5	58,8	25,8	13
Kamiennik	12,9	62,5	24,6	13
Karłowice Małe	20,4	58,1	21,5	11
Karłowice Wielkie	18,7	63,7	17,6	8
Kłodobok	20,5	68,4	20,5	8
Lipniki	13,2	60,8	26,0	13
Ogonów	21,7	61,7	16,7	8
Szklary	13,8	59,6	26,6	14
Wilemowice	15,8	69,2	15,0	7
Zurzyce	22,2	66,7	11,1	4
	Bardzo niski problem			1
	Niski problem			2
	Średni problem			3
	Wysoki problem			4
	Bardzo wysoki problem			5

2.1.2. Analiza problemów rynku pracy

Wskaźnik bezrobocia w gminie Kamiennik był wyższy niż w województwie opolskim a niższy niż w powiecie nyskim. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kamiennik wynosiło w 2022 roku 4,3 % (5,0 % wśród kobiet i 3,8 % wśród mężczyzn).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik 267 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 35 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -232. 11,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 33,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości

Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2011, 2017 i 2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2.1.3. Pomoc społeczna

Głównym celem polityki społecznej jest pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalno - bytowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Pomoc społeczna jest ważnym elementem polityki gminnej, bowiem to na poziomie samorządowym najłatwiej jest rozpoznać konkretne potrzeby i problemy mieszkańców oraz identyfikować adekwatne formy pomocy. W 2022 roku w gminie Kamiennik realizowano przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej następujące programy:

- Przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych – 13 rodzin
- Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne z dodatkami; zasiłki pielęgnacyjne; świadczenie pielęgnacyjne; specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie rodzicielskie; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „Becik” – 255 rodzin
- Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 23 rodziny
- Wypłaty zasiłków dla opiekunów – 2 rodziny
- Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (500+) – 261 rodzin (456 dzieci)
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej – 6 rodzin w tym 24 osób (15 dzieci w pieczy zastępczej)
- Przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 7 rodzin w tym 14 osób
- Dożywiania uczniów, a w szczególności gorącego posiłku – 95 rodzin ogółem z programu w tym 61 dzieci objętych gorącym posiłkiem w szkołach i przedszkolach
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 – produkty żywnościowe z Banku Żywności – 644 osoby (275 rodzin)
- Karta Dużej Rodziny – wydanych 63 karty
- Opolska Karta Rodziny i Seniora – 7 rodzin, 12 kart
- Pomoc obywatelom Ukrainy - Zakwaterowanie - 36 osób, pomoc jednorazowa 300 zł – 18 osób, posiłki dla dzieci – 3 osoby, świadczenia rodzinne – 5 osób
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku osłonowego – 432 rodziny
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku węglowego – 868 rodzin
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku do innych źródeł ciepła – 133 rodziny w tym: pellet- 80 rodzin, drewno – 37 rodzin, gaz – 2 rodziny, olej – 9 rodzin, biomasa – 5 rodzin.

2.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców

Bardzo ważnym zadaniem własnym gminy jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Kamiennik zapewniają wyspecjalizowane instytucje takie jak: Policja (Dzielnicy pełniący służbę w komisariacie policji w Otmuchowie) i Ochotnicza Straż Pożarna (Kamiennik, Szklary, Lipniki oraz Goworowice).

Szybkie zmiany cywilizacyjne generują różnego rodzaju zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludności i mienia. Ich charakter, skala zjawiska oraz skutki wskazują na konieczność doskonalenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Zagrożenia powodziowe gminy

Obszar gminy nie jest zagrożony powodzią. Lokalne wystąpienia cieków mogą następować po nawalnych opadach lub gwałtownych roztopach w dnach dolin. Mogą również tworzyć się głębokie rozcięcia erozyjne, którym sprzyja wielkopowierzchniowy charakter gruntów rolnych oraz bogata rzeźba terenu z podatnymi na niszczenie pokrywami glin lessopodobnych.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował „Ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry”:

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

RW60001012769 - Stara Struga - dobry stan ekologiczny. Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w), kadm(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Presje determinujące stan wód: nawożenie oraz prostowanie koryta. Zalecane kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.

RW6000061334239 – Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku - Nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Zalecane działania renaturyzacyjne.

RW60001012569 - Maciejowicki Potok - Umiarkowany stan ekologiczny. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania renaturyzacyjne.

RW600010127439 - Cielnica od źródła do Korzkwi – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Presje determinujące stan wód: odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.

RW6000061334191 – Oława do Pogródki – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Stan chemiczny poniżej dobrego. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania kontrolne.

RW600006125149 – Głęboka - nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Nie stwierdzono występowania presji. Zalecane działania kontrolne.

- Jednolite Części Wód Podziemnych

nr 109 – stan JCWPd dobry. Przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Presje determinujące stan wód: pobór punktowy z ujęć wód podziemnych.

2.1.5. Poziom edukacji

715 mieszkańców gminy Kamiennik jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 18,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,6% wykształcenie policealne, 12,0% średnie ogólnokształcące, a 21,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,8% mieszkańców gminy Kamiennik, gimnazjalnym 2,9%, natomiast 12,3% podstawowym ukończonym. 3,0% mieszkańców zakończyło

edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa opolskiego mieszkańcy gminy Kamiennik mają analogiczny poziom wykształcenia.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Gmina Kamiennik rozpoczęła budowę żłobka. Inwestycja ma zostać zrealizowana do końca 2024 roku.

Wychowanie szkolne i przedszkolne

Na terenie Gminy Kamiennik działają następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Kamienniku i Szklarach,
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Karłowicach Wielkich,
3. Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Lipniki w Lipnikach.

Liczba osób uczestnicząca do placówek oświatowych których organem prowadzącym jest Gmina Kamiennik, stan na 30.09.2023 r. wynosiła:

- w szkołach podstawowych – 153 osób w tym z niepełnosprawnością 12
- oddziałach przedszkolnych - 38 osób w tym z niesprawnością 1
- przedszkolach – 39 osób w tym z niesprawnością 2

Warunki lokalowe i organizacyjne w szkołach zapewniają możliwości korzystania z bibliotek, świetlic szkolnych oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Wszystkie szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe z dostępem do sieci internetowej, pomoce dydaktyczne oraz naukowe.

2.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Diagnoza potwierdza, że kluczowym czynnikiem kryzysu społecznego jest ubóstwo. Nie można go jednak traktować jako jeden czynnik wyodrębniony ze zjawisk społecznych. Sytuacja osób doświadczających ubóstwa jest bardzo złożona, a samo ubóstwo występuje z innymi problemami: społecznymi i ekonomicznymi, technicznymi, edukacyjnymi itd.

Ubóstwo jest tylko jednym z problemów obok bezdomności, osamotnienia, bezrobocia, załamania zdrowia oraz załamania poczucia własnej wartości, które mogą wzajemnie na siebie oddziaływać. Rozwiązując jeden problem można łatwo popaść w kolejne i dość szybko z osoby dobrze funkcjonującej i włączonej społecznie stać się osobą bezradną, nie umiejącą wyjść z nawarstwionych problemów o własnych siłach. Dlatego należy planować wszelkie działania rozwiązujące problemy społeczne w ramach procesu rewitalizacji Gminy Kamiennik.

2.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk

Ustawa o rewitalizacji w art. 9 ust. 1 wskazuje iż obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (które omówiono dotychczas, w części 2.1 Diagnozy), można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw) lub
- środowiskowych (w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska) lub
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji

obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych) lub

- technicznych (w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

2.2.1. Zjawiska gospodarcze

W Gminie Kamiennik w 2022 roku zarejestrowanych było 273 aktywnych podmiotów. Większość podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2022 roku na terenie gminy osób prowadzących działalność gospodarczą było 217.

Największą grupę podmiotów na terenie gminy stanowiły mikroprzedsiębiorstwa. Mieszkańcy gminy nie zajmujący się rolnictwem i działalnością gospodarczą znajdują zatrudnienie w najbliższych ośrodkach miejskich, głównie w Nysie czy Opolu.

Tabela 3. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Kamiennik.

w sektorze publicznym:	Liczba podmiotów
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	56
- sektor publiczny	9
- sektor prywatny	264
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	273
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	217
- spółki handlowe	11
- spółki cywilne	5
- spółdzielnie	2

Źródło www.stat.gov.pl

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Kamiennik w latach 2012-2022.

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
2012	61	12	49
2013	64	14	50
2014	64	14	47
2015	61	14	47
2016	61	14	47
2017	58	12	46
2018	48	11	37
2019	48	9	38
2020	52	9	43
2021	55	9	46
2022	56	9	47

Źródło www.stat.gov.pl

Na terenie gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisana jest następująca ilość podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne sektory:

Tabela 5. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Kamiennik wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2022 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	14
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	19
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	62
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	65
H. Transport, gospodarka magazynowa	12
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2
J. Informacja i komunikacja	3
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	7
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
SiT. Pozostała działalność usługowa	11

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Kamiennik

Sołectwo	Podmioty gospodarki narodowej	Wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej na 10 osób	Punkty
Białowieża	4	0,62	3
Chociebórz	2	0,20	5
Cieszanowice	12	0,97	1
Goworowice	18	0,62	3
Kamiennik	48	0,86	2
Karłowice Małe	8	0,86	2
Karłowice Wielkie	64	1,16	1
Kłodobok	18	0,64	3
Lipniki	44	0,97	1
Ogonów	2	0,33	5
Szklary	42	0,85	2
Wilemowice	7	0,58	3

Zurzyce	4	0,57	3
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	
	Średni problem	3	
	Wysoki problem	4	
	Bardzo wysoki problem	5	

Na terenie Gminy Kamiennik nie stwierdza się negatywnych zjawisk gospodarczych w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

2.2.2. Zjawiska środowiskowe

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk środowiskowych należy w szczególności rozpatryć:

- przekroczenie standardów jakości środowiska oraz
- obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń.

Niepokojący jest wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz ze środków transportu, gdzie zanieczyszczenia gazowe powstają w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Kamiennik są:

1. Źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. Źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. Zanieczyszczenia napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru,
4. Pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

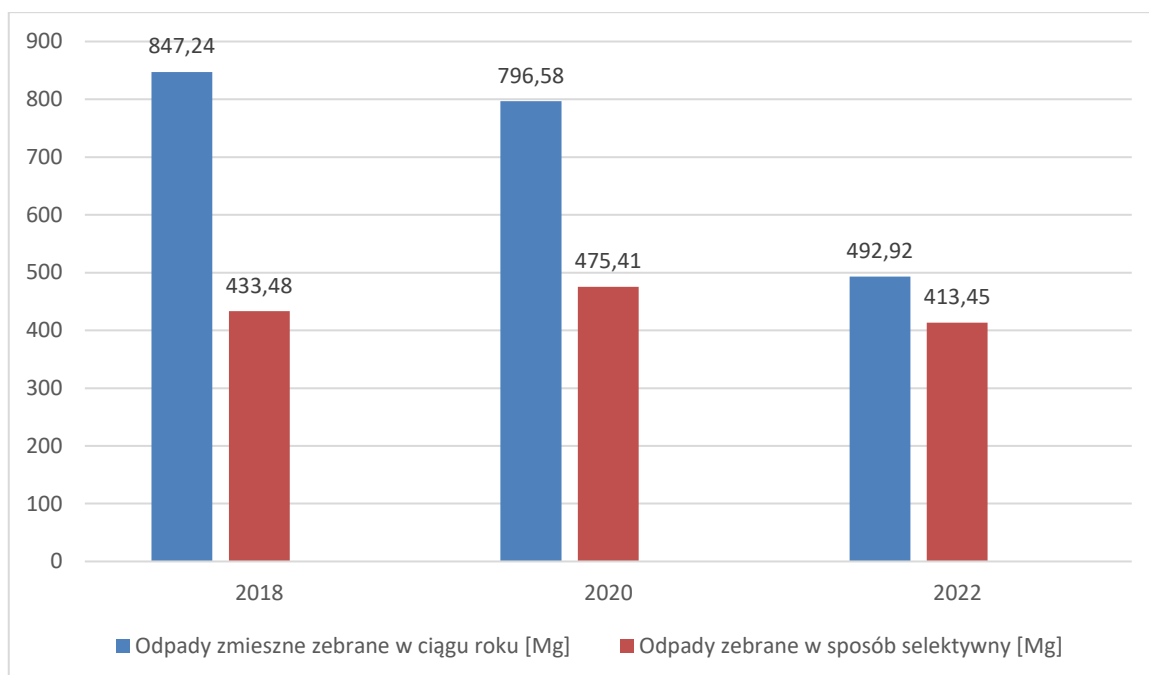
Głównym źródłem powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego. Jest to także temat, który w najbliższym czasie może być jednym z największych wyzwań dla gminy. Najważniejszą kwestią może nie być wzrastająca liczba wytwarzanych odpadów komunalnych, ale sposób ich przetwarzania spełniający wymogi dyrektyw unijnych, jak i odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Średnio jeden mieszkaniec Gminy Kamiennik wytwarzał 388 kg odpadów w ciągu roku.

Poziom selektywnie zbieranych odpadów komunalnych przez Gminę Kamiennik sukcesywnie wzrasta. Poziom recyklingu jest kwestią szczególnie ważną z uwagi na konieczność spełnienia norm unijnych.

Rysunek 7. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest.

Ilości wyrobów azbestowych, usuniętych z terenu Gminy Kamiennik, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Kamiennik do końca 2022 roku

Sołectwo	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Kamiennik [Mg]	Wskaźnik masy zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na 10 osób	Punkty
Białowieża	3,11	0,46	1
Chociebórz	18,87	1,91	3
Cieszanowice	39,10	3,15	5
Goworowice	26,23	0,90	1
Kamiennik	56,50	1,01	2
Karłowice Małe	14,70	1,58	3
Karłowice Wielkie	26,04	0,47	1
Kłodobok	28,57	1,01	2
Lipniki	50,64	1,11	2
Ogonów	2,64	0,44	1
Szklary	78,46	1,59	3
Wilemowice	24,11	2,01	4
Zurzyce	7,90	1,13	2
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	

	Średni problem	3
	Wysoki problem	4
	Bardzo wysoki problem	5

Gmina	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Kamiennik [Mg]	Masa unieszkodliwionych wyrobów azbestowych do końca 2022 roku [Mg]	Pozostała ilość wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia [Mg]
Kamiennik	458,846	72,195	386,651

Źródło: Informacje ze strony baza azbestowa.gov.pl

Na terenie całej Gminy Kamiennik występują negatywne zjawiska środowiskowe w postaci niskiej emisji oraz występowania wyrobów zawierających azbest.

2.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych należy przeanalizować w szczególności:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość,
- niedostosowane rozwiązania urbanistyczne do zmieniających się funkcji obszaru,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej oraz
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

2.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Obszar Gminy Kamiennik nie posiada uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej. Zwodociągowana jest prawie cała gmina w 90,8 % i skanalizowana tylko w 16,8 %.

Tabela 8. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Kamiennik w 2022 roku

Gmina Kamiennik	wodociągowej [km]	kanalizacyjnej [km]	gazowej [km]
Długość sieci	54,2	4,1	0
% ludności korzystającej z sieci	90,8	16,8	0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług

Z usług publicznych korzystamy praktycznie każdego dnia. Najważniejsze z nich to edukacja, polityka społeczna, służba zdrowia, gospodarka odpadami, ale też szeroko rozumiana infrastruktura, zwłaszcza wodno-kanalizacyjna, drogowa czy transportowa. Jednak na terenie gminy można zaobserwować brak wielu podstawowych usług.

2.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej

Położenie komunikacyjne gminy Kamiennik w regionie jest korzystne. Sieć powiązań drogowych jest dobrze rozwinięta, tworzą ją drogi o zróżnicowanej randze:

Tabela 9. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1.	1647 O	Lubiatów – do drogi 1654O	0,860
2.	1650 O	Otmuchów – Goworowice	3,321
3.	1651 O	Ogonów – Białowieża	2,745
4.	1654 O	Grądy – granica województwa (Starczówek)	3,980
5.	1657 O	Jaszów – Karłowice Wielkie	3,976
6.	1658 O	Karłowice Wielkie – Otmuchów	0,620
7.	1659 O	Kamiennik – Lipniki	6,058
8.	1661 O	Kamiennik – Kłodobok	4,896
9.	1669 O	Granica województwa – Karłowice Wielkie	9,509
10.	1670 O	Granice województwa - Białowieża	11,822

Drogi gminne obejmują drogi typu gospodarczego oraz ulice wewnątrzwiejskie poza w/w ciągami.

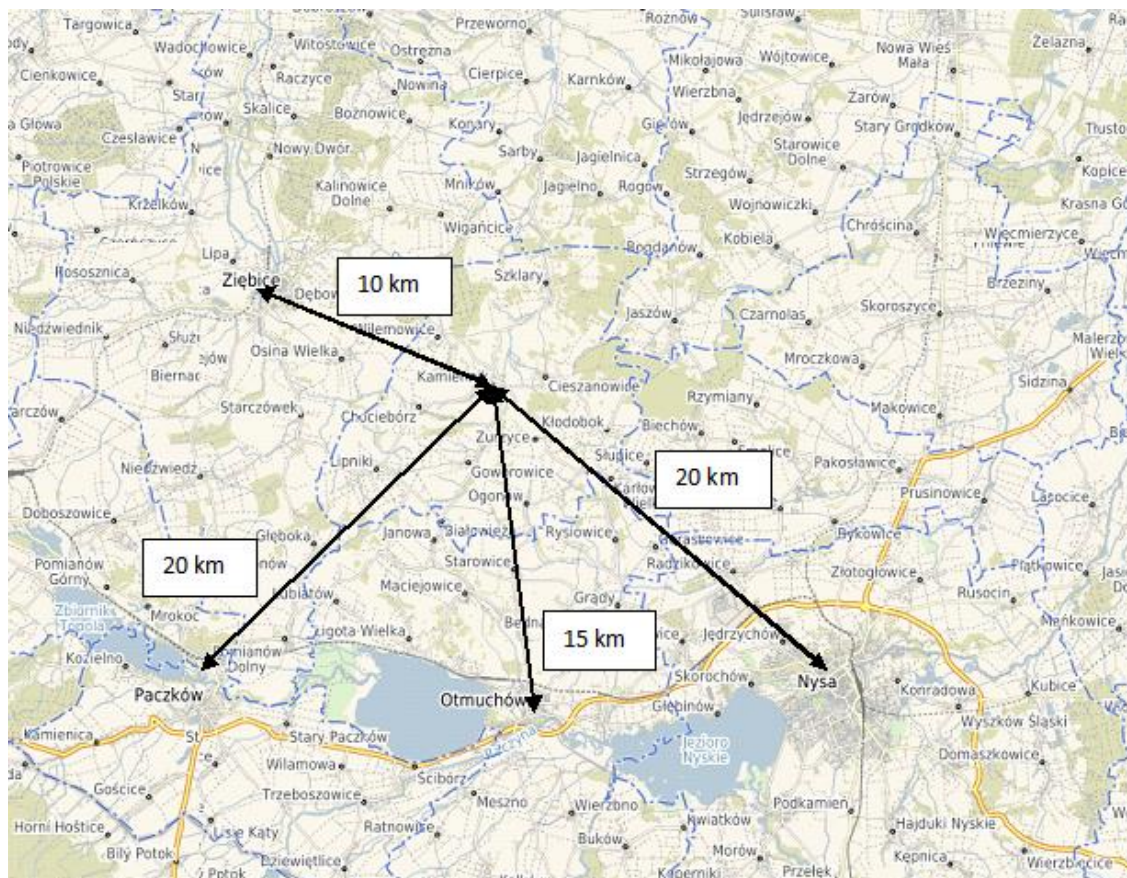
Tabela 10. Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik.

Lp.	Nr drogi	Nazwa ciągu drogowego
1.	104501 O	Szklary-Cieszanowice
2.	104502 O	Szklary-Wilemowice
3.	104503 O	Szklary-Jaszów
4.	104504 O	Kamiennik, ul. Wiejska
5.	104505 O	Kamiennik, ul. Chopina
6.	104506 O	Kamiennik, ul. Konopnickiej
7.	104507 O	Kamiennik, ul. Słoneczna
8.	104508 O	Wilemowice droga przez wieś
9.	104509 O	Lipniki
10.	104510 O	Ogonów - Karłowice Małe
11.	104511 O	Karłowice Wielkie - Słupice
12.	104512 O	Kłodobok droga przez wieś
13.	104513 O	Cieszanowice droga przez wieś
14.	104514 O	Białowieża
15.	104515 O	Chociebórz – granica województwa

Wszystkie wsie w gminie posiadają bezpośrednie, wzajemne połączenia drogami publicznymi. Sieć gminnych dróg wewnętrznych gospodarczych – dojazdowych do pól i lasów wydaje się wystarczająca dla aktualnego stanu zagospodarowania obszaru Gminy Kamiennik.

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

Rysunek 8. Odległość ze Kamiennika do większych ośrodków miejskich

Źródło: <https://mapa.targeo.pl>

3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY

W odniesieniu do powyższej charakterystyki gminy, mającej na celu przedstawienie sytuacji w przekroju poszczególnych sfer, można przedstawić rozpoznane problemy w gminie oraz skalę ich rzeczywistego natężenia. Jest to istotne tło dla przeprowadzenia szczegółowych analiz w dalszej części programu, polegających na wskazaniu obszarów dotkniętych szczególnie niekorzystną sytuacją, w oparciu o zdiagnozowane problemy. W sferze demograficznej stwierdzono problem wzrastającego udziału osób starszych (w wieku poprodukcyjnym). W tym przypadku, zgodnie z powszechnymi prognozami należy spodziewać się postępującego przyrostu w kolejnych latach, dlatego problem ten wydaje się mieć szczególnie wysokie znaczenie. Szczególną grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym stanowią osoby funkcjonujące w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na niepełnosprawność. Są to osoby uzależnione od korzystania z pomocy społecznej, często nie radzące sobie z samodzielnym zaspokojeniem podstawowych potrzeb bytowych.

Istotne problemy dostrzeżono także w sferze środowiskowej. Na obszarze wiejskim gminy wynikają one w głównej mierze z powszechnej obecności wyrobów azbestowych, pokrywających znaczny udział budynków. Jest to problem, który może zagrażać zdrowiu mieszkańców. Wskutek mechanicznego uszkodzenia elementów budynku, zbudowanych z wyrobów zawierających azbest, w bardzo łatwy sposób może on przeniknąć do organizmu człowieka, powodując w efekcie komplikacje zdrowotne. Na obszarze gminy stwierdzono problem związany z koncentracją gospodarstw domowych z nieefektywnymi źródłami ogrzewania. W wyniku powszechnego korzystania z pieców i kotłowni na węgiel, w sezonie jesienno-zimowym dochodzi do znacznego obniżania się jakości powietrza. Wynika ono przede wszystkim z obecności szkodliwego dla zdrowia ludzi benzoalfapirenu, który jest postrzegany jako silny czynnik kancerogenny.

Tabela 11. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Kamiennik.

Sołectwo	Wskaźnik wiek przedprodukcyjny %	Wskaźnik wiek produkcyjny %	Wskaźnik wiek poprodukcyjny %	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r. na 10 mieszkańców	Wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej na 10 osób	Wskaźnik masy zinentaryzowanych wyrobów azbestowych na 10 osób	Punkty
	bezdomność						
Białowieża	29,4	61,8	8,8	0	0,62	0,46	10
Chociebórz	12,1	54,5	33,3	0	0,20	1,91	24
Cieszanowice	17,7	61,3	21,0	0,08	0,97	3,15	19
Goworowice	15,5	58,8	25,8	0	0,62	0,90	18
Kamiennik	12,9	62,5	24,6	0	0,86	1,01	18
Karłowice Małe	20,4	58,1	21,5	0	0,86	1,58	17
Karłowice Wielkie	18,7	63,7	17,6	0,02	1,16	0,47	12
Kłodobok	20,5	68,4	20,5	0	0,64	1,01	14
Lipniki	13,2	60,8	26,0	0,02	0,97	1,11	18
Ogonów	21,7	61,7	16,7	0	0,33	0,44	15
Szklary	13,8	59,6	26,6	0	0,85	1,59	20
Wilemowice	15,8	69,2	15,0	0	0,58	2,01	15
Zurzyce	22,2	66,7	11,1	0	0,57	1,13	9
	Bardzo niski problem				1		
	Niski problem				2		
	Średni problem				3		
	Wysoki problem				4		
	Bardzo wysoki problem				5		

Źródło: Opracowanie własne

4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Na podstawie zebranych informacji wyznaczono obszary będące w stanie kryzysowym z powodu występowania negatywnych zjawisk nie tylko społecznych oraz również gospodarczych, przestrzennych oraz technicznych. Obszar zdegradowany został podzielony na cztery podobszary, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic.

Powyżej przedstawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Kamiennik. Przyjęta forma prezentacji danych umożliwi ich łatwe porównanie i analizę bazującą na wartościach wskaźników.

W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie,

„Art. 10. 1. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

2. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.”

Kryteria społeczne traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego.

Dodatkowymi elementami, które wzięto pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Przeprowadzona analiza ujawniła zasadnicze problemy, jakimi dotknięte są poszczególne obszary Gminy Kamiennik. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny.

Wyznaczono cztery obszary zdegradowane:

1. Obszar nr 1 – Szklary wraz z obszarem rewitalizacji R1
2. Obszar nr 2 – Wilemowice wraz z obszarem rewitalizacji R2
3. Obszar nr 3 – Kamiennik-Cieszanowice wraz z obszarami rewitalizacji R3 i R4
4. Obszar nr 4 – Kłodobok-Karłowice Wielkie wraz z obszarem rewitalizacji R5 i R6

5. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM

Art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Z uwagi na przekroczenie udziałów wyznaczonego obszaru zdegradowanego dokonano wyboru obszaru rewitalizacji, kierując się w pierwszej kolejności wyborem jednostek/miejscowości z największym natężeniem sytuacji kryzysowej (rozumianej jako największa liczba zdiagnozowanych problemów, mierzonych wskaźnikami). Wobec czego do obszaru rewitalizacji wyznaczono tereny zgodnie z poniższą tabelą. W tabeli wyznaczono nr działek objętych rewitalizacją a na mapach zaznaczono tereny rewitalizacji.

Tabela 12. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz liczba ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Kamiennik

Obszar przewidziany do rewitalizacji	Powierzchnia obszarów rewitalizacji		ilość ludności zamieszkująca dany obszar	
	Pow.		Osoby	
	ha	%	osób	%
Obszar przewidziany do rewitalizacji	68,596	0,76	580	18,36
Obszar rewitalizacji R1	5,411	0,06	60	1,90
Obszar rewitalizacji R2	15,230	0,17	60	1,90
Obszar rewitalizacji R3	12,644	0,14	156	4,93
Obszar rewitalizacji R4	10,585	0,12	32	1,01
Obszar rewitalizacji R5	12,921	0,14	188	5,94
Obszar rewitalizacji R6	11,805	0,13	84	2,66

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 68,596 ha (co stanowi ok. 0,76 % całkowitej powierzchni Gminy Kamiennik) oraz zamieszkuje je 580 osób (co stanowi 18,36 % ogólnej liczby mieszkańców Gminy Kamiennik).